

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Deju, da j' ovi dni jetnik v Reke podražel.
 Jur. Ča neće, kada su ga počeli i tadjanski plaćenici čuda konsumevat.
 Fr. Samo da njim neostane na štumihie.
 Jur. Neće ne, zač će trebada neki pazit i na dietu.

Fr. Ča da j' lovranski vabor rep zgubil?
 Jur. Kade zlodeju?
 Fr. Neki dan va Pule.
 Jur. Te mu lahko mački druge storit al posudit.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Gospodinu c. kr. namjest. savjetniku pl. Rossetti — na uzraženje! Ovih smo dana bili kod poreznog odjela vješjejnoga c. kr. kotarskoga poglavarstva te smo opazili, da se tamo nešto popravlja. Takovom se prilikom običaje koješta mienjati. Nebi li dakle gosp. Rossetti, kao glava c. kr. kot. poglavarstva, izvolio odrediti, da se dosadanih njemačko-talijanski napisi zamjene s trojezičnim, t. j. njemačko-talijansko-hrvatskim, kao što je to izveo u političkom odjelu u bivšoj nadvojvodinoj palači. Takovu njegovu odredbu će za ciele odobriti i g. dvorski savjetnik vitez Zimmermann, koji tako rado izdiče svoju nepristranost. Ili zar neima Hrvata u Puli? Ili su možda slobodni od plaćanja poreza? Nadamo se, da vam u tom pogledu pametan čovjek neće prigovoriti, kao što vam nitko nije prigovorio u pogledu trojezičnih napisa kod političkog odjela. Samo malo dobre volje — pa će ići!

Radi ustrojenja obrtničke škole u Puli prijavili su svoj dolazak amo: od-sječni predstojnik u ministarstvu prosvjete g. dr. Stadler i školski izviestitelj dr. Förster, koji će povesti izvide na licu mjesta radi ustrojenja rečene škole. Za koji dan sazvali će se na dogovor zanimane krugove našega grada.

Pošta između Balah i Rovinja. Zemaljski odbor u Poreču preporučio je c. kr. ravnateljstvu pošta i brojčava u Trstu, da bi uslišalo molbu običajne Bala za ponovno uvođenje poštanske sveze između Balah i Rovinja.

Pazinski kotar:

Iz Starog Pazina nam pišu: Još u doba time, čovječanstvo se je smatralo dužnim svoje pokojne sahranjivati u mjestu zaštićena. Bio čovjek najveći nevjernik, kada vidi humak na grobu sa križem na čelu, ipak mu dirne nešto u živce da niti sam nezna što je to i zašto se to događa. Pred nekoliko godina moralo se je ovdje kupiti zemljište za novo groblje, i na prvom mjestu upravu porezna občina Pazin moralo bi skrbiti, da se groblje obzida. Predsjedniku upravnog vieća porezne občine Pazin, dru. Costantin Costantini reč bi da nije sveto ono mjesto, gdje toliko ljudi

sniva vječni sanak, jer dozvoljava da po groblju se slobodno kreće svaka vrst životinja, a oni koji imadu ondje svoga oca, majku, brata, sestru itd. uzdišu videt ovo nečuvano postupanje s njima, i pitaju, što se to događa s njima, da pepeo njihovih dragih gazi i mrevari svaka životinja. Da, i predsjednik porezne občine imade svoje drage na groblju, pak bi morao po svojoj savjesti suditi, koliko čovjeka boli, kada vidi pogrđjen grob svoga oca, majke, brata itd. Pa ipak on sve ovo gleda nekakovom ironijom i ne vidi, kako ga oni humki grobova i oni križi posadjeni na njih gledaju i mole za zaštitu! Koliko vremena će još dopustiti životinjama, da gaze po grobih naših pokojnih? Možebit da si misli, e pa što, ta tamo leže sami Hrvati, pak može i nadalje tako ići! Ovoj nemarnosti od strane predsjedništva upravnoga vieća mogla bi i c. kr. kotarska oblast doskočiti, odnosno i samo občinsko poglavarstvo u Pazinu bi se moralo maknuti, da se stvar jednó riješi!

Iz Pazina primamo slijedeći odgovor na viest priobčenu u broju 14. pod naslovom: „Ako su te drugi otrovom pilali, mogu te i ja“. Na umirenje dopisnika-izviestitelja neka se uvaži, da je kod zornica pjevalo do 6 ili 7 osoba a 1902. g. kao i prijašnjih, a i tek. g. 1903. t. j. 6 ili 7 crkvenih pjevača, i to hrvatske nabožne pjesme. „Plać Majke božje“ pjevali su „svi“ crkveni pjevači samo jedanput, i to g. 1900. a nikada više, ni prije ni kasnije. Kod evandjelja odgovorilo latinštinu na hrvatsko pjevanje g. 1900. ili 1901., ali je tomu stao na put pok. proš — pak se to već nije opetovalo. „Budi hvaljeno“ pjeva se i sada kao i pred 10 godina, a pjevaju ga „isti“ pjevači koji i pred 10 godina. Na jednake tvrđnje jednak odgovor, polag one „quod gratias assentitur, gratis negatur“.

Porečki kotar:

Njomački da, samo da nje hrvatski! Predsjednik zemaljskog kulturnog vieća za Istru g. komendator Mate Campitelli, raspisuje u talijanskim listovih natječej na mjesto tajnika rečenog vieća. S tim mjesto skopčana je godišnja plaća od kruna 2800; stanarina kruna 400 i doplatak od stalnih godišnjih kruna 600, koje doprinosna ministarstvo poljodjelstva za sastav statističkih podataka o proizvodih zemlje.

Nakon jedne godine privremene službe, biti će imenovani stalno namješteni a zemaljski će odbor u budućem zasjedanju zemaljskog sabora predložiti, da mu se doznači pravo na mirovinn kano i ostalim zemaljskim činovnikom. Molltelji imadu dokazati, da su svršili sveučilišne ili slične im nauke, koje im daju pravo na postignuće rečenog mjesta; da poznadu posve dobro talijanski i bar njemački toliko, da uzmogou dobro prevadjeti sa njemačkoga jezika na talijanski.

Molbe valja predložiti najdalje do 5. maja o. g. predsjedništvu zemaljskog kulturnog vieća u Poreču.

U razpisu natječaja stoji, da se taj otvara usljed zaključka stalnog odbora rečenog vieća. U tom odboru sjede i dvojica naših muževa, koji nisu stalno pristali mučke na to, da se od natjecatelja zahtjeva samo poznavanje talijanskoga i njemačkoga jezika, a da nisu prigovorili, što nezahtjeva i poznavanje hrvatskoga jezika, kojim se služi većina pučanstva Istre. Nevjerujemo nadalje, da može biti ni ministarstvu poljodjelstva — koje doprinosna 600 godišnjih — pravo, što se netruži od natjecatelja i poznanje hrvatskoga jezika, kojim se služe 2 trećine istarskih poljodjelaca, za koje je ustrojeno u prvom redu rečeno vieće.

Za željezničku postaju u Livadah. Zemaljski odbor u Poreču podupro je kod ravnateljstva državnih željeznica u Trstu molbu stanovnika općinskih Livadah, da bi se i na onoj postaji izdavallo vozne

karte za tamo i natrag i da bi se i njihovu postajicu (Sr. Stjepan-Livade) povisilo na redovitu postaju. (Vidi današnju našu viest u tom pogledu. Op. ur.)

Koparski kotar:

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Štrpedu obdržavati će glavnu skupštinu u nedjelja dne 19. aprila t. g. u 6 sati poslije podne. Odbor.

Zemaljski odbor u Poreču protivnik našemu napredku. U pitanju ustrojenja pučkih škola za hrvatsku i svovensku djecu u Istri, bio je zemaljski odbor u Poreču uvijek tako pristran i protivan, da se je morao za svaku novu školu naš narod k posljednjoj molbi uticati. Nesretno školsko pitanje u selu Plavije, Milje, kotar Kopar, poznato je našim čitateljem. Tamo si je naš narod sagradio na vlastite troškove pred kakvih 5—6 godina krasnu palaču za školu i učiteljski stan, i to na preporuke kotarskog i zemaljskog školskog nadzornika. Na on ne može ipak doći do svoje škole. Usljed neprestanih molba zaključilo je konačno zemaljsko školsko vieće, da se ustroji u Plavijah školska ekspozitura, ovisna od škole u susjednih Skotrijah. Narod se je tomu poveselio, ali kratko bijaše njegovo veselje, jer se je tomu zaključku slavni zemaljski odbor u Poreču odlučno uzprotivio. Naši Plavijci sagradiše si uz ogromne za njih troškove sami školu; za školu sposobne djece imadu daleko prečo broja, ali njim talijanska ostaju u gluposti i neznanju, da pak mogu laglje a njimi vladati i voditi ih i nadalje za nas. Narode, nezaboravi nikada na te Tvoje „dobroćinitelje i prosvjetitelje“.

Voloski kotar:

Podružnica sv. Cirila i Metoda u sv. Mateju obdržavati će svoju glavnu skupštinu u nedjelju dne 19. aprila tek. god. u u kući g. Antona Sarson Ivančić na 4 sata poslije podne sa običnim dnevnim redom, na koju skupštinu se svi članovi i prijatelji družbe najuljudnije pozivlju.

Iz Kastva nam pišu molbom da vrstimo, akoprem kasno, slijedeće: Prigodom druge pustine zabave „Hrvatske čitaonice“ sjetila nas se nekoja p. n. gg. darom. i to: Gržetić Andrija 10 K, a poslanjem ulaznice: Spinčić prof. Vjekoslav K 5, Kornüller ud. Eliza 3 K, Bakarčić gđa. Amalija, Deklave Fran, Luk Ivan, Jurinčić Robert, Saršon Ivan i Vlah Iva po 2 K, nadalje Jelusić ud. Ludovika, sestre gđice. Kučić i Marot Josip po 1 K, te N. N. 60 h. Ovime budi svima izrečena srdačna hvala.

(G. dopisnik neka nam oprosti, što smo ostali dio dopisa crlati, jer stvar je postala radi zastarjelosti bezpredmetna. Ur.)

Redovita godišnja glavna skupština „Zenske podružnice“ družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ u Mihotićih, obdržavati će se dne 19. o. mj. u 5 sati poslije podne u prostorijah hrvatske čitaonice u Mihotićih sa običnim dnevnim redom.

Godišnja glavna skupština muške podružnice „družbe sv. Cirila i Metoda“ u Rukavcu, obdržavala se u ponedjeljak u skromnih prostorijah hrvatske čitaonice u Mihotićih. Predsjednik podružnice velezaslužni naš rodoljub i trgovac g. Mate Kundić pozdravi srdačno prisutne skupštinare razumajući im važnost družbinih podružnica i preporučiv najtoplije svimi prisutnim, da uzrade svuda i svagda na korist takoga važnoga društva, koje otmije danotako važnoga društva, koje nezasiťnog miece našu nevinu djeticu iz nezasiťnog ždriela naših narodnih dušmana. Gg. družbinici veni tajnik Vinko Kinkela i blagajnik Dinko Spinčić pročitaše svoje izvještaje, koje uzeše skupštinar bez primjetbe do znanja.

Na predlog jednog člana bijahu sva trojica ponovno i jednoglasno izabrana u odbor. Zatim se poveo govor o tom,

kako bi imala i morala ova podružnica još uspješnije i plodonosnije djelovati. Sada su na putu njezinom uspješnijem radu preskromne prostorije hrvatske čitaonice u Mihotićih, radi kojih nemogu tamnošnji rodoljubi prirediti nikakve zabave na korist naše „družbe“. Radi toga stavljeno bijaše na sree odboru podružnice i ostalim tamošnjim rodoljubom pitanje gradnje „Narodnog Doma“ u Mihotićih, bez česa bi moralo tamo zapeti svako narodno djelovanje. Toga radi preporučamo našim prvakom onog krasnog diela naše uže domovine najtoplije, da se dađu odmah na rad, pak da se odzvolvori čim prije vrnuća želja svakog pravog rodoljuba iz onih strana. Na djelo prijatelji bez obzira na malodušnike ili pravice.

Poljane, p. lečić polovicom aprila. Dok mnogi Veprićanci šarenjače sa najzagriženijimi Tulijanaši, koji vazda gledaju u nespasenu Italiju, dok oni prisizđu na bjesede sladkog Tončića i mićeg nau pajdaša Matića, dok oni glasuju, ako treba i za samoga djavla, samo ne za svog rodoljubnog čovjeka, dok oni zovu na občinsku upravu ljude od svuda proćerane, dok se dađu oni za nos voditi od ljudi, kao Slocarić, koji dolazi u Poljane k paronu Matini „colla compania bella“, gdje se radi na propast ciele občine, sabiraju u Americi prosvištelnji sinovi iste Veprićnašćine i susjednih mjesta svoje zuljere na korist naše dićne „Družbe sv. Cirila i Metoda“, da time tako dokazu ostalim Istranima, da ako i ima mnogo slipeh u njihovoj domovini, ipak ih ima liepi broj razumnih, postojećih, nepodimljivih rodoljuba u dalekoj Americi, gdje nisu zaboravili na svoju od neprijatelja toliko mizerenu domovinu. „Naša Sloga“ je jur višje puta javila imena vrijednih rodoljuba, a i danas eto imena onih, koji se tudjini sjećaju svoga roda i jezika. Ti rodoljubi skupljili su kroz gosp. Josipa Mender za mušku i žensku podružnicu u Veprićnu i Poljanah liepu svotu K 452-07. Za priniojer ostalim i znok zahvalnosti, eto imena darovatelja: g. Josip Mender, mjesto cvieća kod nezaboravnog sina Vladimira 5 Dol., g. Frane Korić, dnevnik izborne komisije kod zadnjih izbora u San Franciscu 5 Dol., g. Josip Dobrec 5 Dol., g. Frane Sintić 3 Dol., g. Božo Maralja 2 Dol. 50 cent., gosp. Emilij plem. Ghetaldi 2 Dol., Niko Peršić 2 Dol., g. Tadija Dorčić 1 Dol., g. Eugenij Pavlinić 1 Dol., g. Karlo Andrečić 1 Dol., g. Cvietko Turković 1 Dol., g. J. Martinčić 1 Dol., g. Josip Sušan 1 Dol., g. Josip Mrzljak 50 cent. Zivili darovatelji! Odbor ženske i muške podružnice u Poljanah i Veprićnu.

Izgnubljena jedrenjača „Achille“.

Iz Voloskoga nam pišu, da su tamo mnoge obitelji u strahu, jer neimadu glasa od prošloga decembra od svojih članova koji su bili ukrcani na jedrenjači „Achille“, koja je mjeseca decembra iz Englezke zaplovila put Guadalupe. Većina mornara počite iz naše Liburnaje.

Razne primorske viesti.

Uzkrasne blagdane pratio je ljetos proti svakom očekivanju malo povoljno vrijeme. Doćim smo imali u velikom čednu prilično liepo vrijeme, na sam Uzkrus naboljalo se je nebo i vjetar zdunuo a na uzkrusni ponedjeljak večer kvarila je oblata kiša dosta suhu zemlju. Gore i vrhunci zaodješe se u ponedjeljak u sinoznu bielinku a utokor palo je saiega i u nizinah. Studen vjetar duva uz naše more pa se je bojati, da će u sjevernijih predielih pozebsti prerano procvale vočke i jedva probistala stabalca.

Naša drevna Učka bacila na sebe bielou kabanicu kano usried zime a nedao Bog, da bi njezin studen dah zakvaćio uz more procvale vočke i otvorene trsne pupoljke.

Promjena u pučkom školstvu u Istri. Zemaljski odbor u Poreču izvjavio je c. kr. zemaljskomu školskomu vieću, da pristaje na privremeno promještjenje puč kog učitelja g. Vinka Sepića iz Klane i

Buzet, a putkog učitelja g. Ačima Tontića iz Sv. Vida (Miholjice) na pučku školu u Klauu, objuio uz dosadašnju plaću. Nadalje uzeo je isti odbor na znanje, da je c. k. zem. škol. vijeće doznačilo podučitelju u Dekaniji gđji. Kati Kuret prvi petgodišnji doplatak, i da je c. k. kotarsko vijeće u Poreču premjesilo podučitelju Ema Benedetti sa pučke škole u Vižinadi na pučku školu u Grožnjanu.

Za pomoćne škole. C. k. zemaljsko školsko vijeće za Istru odlučilo je: usljed zaključka zemaljskoga sabora od dne 11. jula 1902., da se poveća za 25% već tečajem ove godine odstetu učiteljem pomoćnih škola.

Troškovi za školske natječaje. Kod nas u Istri vriedio je do nedavno običaj, da su plaćale odnosno obćine troškove za razpis natječaja za učiteljska mjesta na njihovih škola. Nedavno uzprotivila se proti tomu obćina Milje, te je to pitanje došlo pred vrhovno upravno sudište, koje je odlučilo, da te troškove nije dužna namiriti obćina. Pošto je usljed toga c. k. zemaljsko školsko vijeće za Istru naložilo te troškove zemaljskoj zakladi, zaključio je zemaljski odbor da će uložiti utok proti odluci c. k. zem. škol. vijeća.

U čemu leži uzrok našemu razočaranju kod raznih izbora u Istri? Primamo slijedeći članak iz pera mladog rodoljuba iz Istre te ga priobćujemo, jer preuzima odgovornost za istinitost svojih navoda. Eto članak: Više je puta bilo govora o našim stvarima u hrvatskim novinama, koje su razpravljale o našem napredku odnosno nazadku. Nu na te jadicke nitko se nije obazirao, dok se nije javio dopisnik „Istranin“ te u „Obzoru“ svoje misli objelodanio. Sa g. dopisnikom „Obzora“ slaže se mnogi rodoljubi u Istri. Istina je doduše, da ako propademo kod kojih izbora onda šutimo, ali kad dobijemo jednu obćinu u naše ruke sa par glasova većine, gdje nema ni četiri Talijana, tada leto brojajvi na sve strane. Nisam prijatelj politike, ali duša me boli kada vidim, kako se na očigled drugih postupa sa našim seljacima gore nego li sa živinom i to najviše sa strane onih, koji tako nebi smjeli postupati.

Evo par primjera:
Dodjem u neki obćinski uređ, razgovaram sa dotičnim g. činovnikom o našim stvarima, našim kmetovima, rieđu, pretresosmo u razgovoru cijelu našu uđu politiku. G. se je činovnik u svemu sa mnom slagao, osobito što se tiče seljaštva. No, na jednom dodje u uređ neki seljak, a dotični se g. činovnik ni pet ni šest izdere na njega: „Tamo za vratima stoji!“
— Seljak ne reče ni bijele ni crne, nego blije van. Od sada ga poznam kao najborega talijana, dok je prije bio čestiti seljak. Upitam na to g. činovnika, koji je uzrok, te je tako snijm postupao, on će meni: „A šta, to ti je najveća zarva u našoj obćini“. Pitam sada toga g. činovnika, da li je to uljudno, da se tako sa seljacima postupa, osobito ako se on kao činovnik broji nekako među inteligenciju u Istri? Nek o tom razmišljaš naj, na koga to spada!

Dodjem u drugi uređ. Razgovaram također sa jednim činovnikom, koji se bira među inteligencu. Zazelismo zasititi i zapaljeno cigaretu. Do malo menna stupi u uređ neki mladić od 25 do 28 godina. Pošto nije mogao je stvari brzo obaviti, i zapali on cigaretu, pošto je vidio da i mi pusimo, a nije za to ni dozvole upitao. Istina, bilo pristojno, ali što je on križ, ako zna zakone uljudnosti? Gospodin, sa tim sam razgovarao, skoči na to na ga te ga čušne svom silom. Mladić učini, što kod prvoga primjera: seljak. —
O na taj se način uči pristojnosti našega domaćinoga seljaka. Kažu, da smo za jednu godinu natrag, no žalibože takovo postupanje baca nas u srednji vijek. Pa te nazivljemo naše seljake, koji se našoj

stvari radi takovoga postupanja iznevjeruju ljudima, trubilima, izdajcima. Zalostno je, ali je živa istina, koju bih također mogao prisegom zasvjedočiti. Neka i o tom razmišlja sada također malo onaj, na koga to spada.

Eto još jedan primjer. Sabirali smo u nekom veselom društvu za našu družbu. Bilo je tu i više seljaka. Skoro svaki segne u džep i baci deseticu, dvadeseticu, već kako je koji mogao. Jedan je samo seljak bio iznimka. Nije htio ništa dati, jer — kaže — ne zna, zašto sabiremo. G. sabirač, razumna osoba, protumači mu to na ovaj način: „A ti si blago, ti nemaš pojma o našoj družbi, to ti je, vidiš za našu djecu“. No, seljaku to još nije bilo jasno, pak zamoli, da mu se to razloži. G. sabirač se tada izdiera na njega: „A ta, ti si blago, trubilo, ako te je volja dati, daj, ako ne hodi... Sram me je opetovati izraz, kojim se je poslužio g. sabirač. Seljak ipak, bilo, da se je možda bojao sabirača, bilo neznam što, segne u džep i dade deseticu, a da siromah nije znao, za što je dao.

Eto ta tri mala primjera. Htio sam ih jošte nadovezati, ali za danas dosta. Ako bi baš bilo od potrebe, objelodaniti ću još jednoga ili dva, koji su jošte zalostniji od ovih trih. Reći će se možda, da je to previše ostro pisano, ali posljedica naše mlitavosti i naše nespretnosti pokazala se je nedavno, a brzo će se opet pokazati, nebudemo li pravodobno pozvali na red one, na koje to spada. Tri su osobe ovdje navedene, lako će se same pogoditi, pa neka razmišljaju, da li je zbilja naš seljak giup. —

Javno radnje. Zemaljski odbor u Poreču doznačio je tehničko-šumarskomu odsjeku za uređenje potokah iznos od 1200 kruna kao podporu za uređenje potoka Reka, te je doznačio nadalje zemaljskomu tehničkoj odsjeku kruna 2000 za cestne radnje Labin-Barban.

Lošinjski kotar:

Cres 12. IV./03. (Nesreća na moru i drugo). U ponedjeljak dne 6. tek desio se je grozni slučaj u bližnjem nam zaljevu Valuna. Po podne rečenog dana odpluvala je jedna valunska ladja iz naše luka sa nešto bure za Valun; u njoj je bilo što mužki i ženski pletnaest na broju — a mal da ne svi bijahu iz Lubenica, kad na jednom ladja se nekako izvrcne, te ih šestero jadrnih, naime četiri ženske i dva mužka, nadje smrt u morskoj pućini, ali i ostalim li slabo bilo prošlo, da se nije nešto podaleko desila jedna bracerica, poslana za Valun puna raznovrsne robe od ovdšnjeg našeg gospodarskog društva i za onamo otvoriti konsumni magazin, za udobnost onih zadrugara; te odma nesrećnicim u pomoć pritekla. Eno dakle je Bog htjeo, da ovi liepi i pošalni korak našeg zadrugarnog odbora, na korist i udobnost zadrugara iz Valuna i Lubenica, odma na početku bude od neizmjerne koristi onom puku, budući tako spasio više njihovih ljudi od neizbježive smrti. — Ipak naši narodni neprijatelji su i ovu prigodu prihvatili za izkazati svoju mržnju napram našem društvu, jer netom su začuli, da se je jedna ladjica izvrcnula, odma su se počeli kupiti i veselo šetati po obali, dajući na znanje svojim mačkima tobožnju veselu viest (stalno po onoj našoj: Što se babi tilo, to joj se smilo. Op. pisca), da se je bracerica, koja je odniela društvenu robu za Valun, utopila; te su već bili počeli i pjevati opielo našem društvu, jer da je toliko štete pretrpelo, al su jadni nakon malo neizrečivo veselja, ostali liepo poraženi od obćeg istinitog glasa, koje se je u čas po gradu proćuo: „Brod do društva ih je blago spasio!“ — I tako su za više dana ostali kao nešto pokumjeni.

Kad sam spomenuo naše gospod. društvo, dobro da znadu čitatelji N. S., da nam ovo liepo napreduje, dapače i više od našeg očekivanja uz tolika rovarjenja naših protivnika. Sada imamo preko 200

zadrugara. — Na 25. siečnja imali smo redovitu glavnu skupštinu, na kojoj smo saznali, da nam je ukupni godišnji promet bio od 136,354-68 kr., a ipak dobitak nije nadmašio svotu od 890-92 kr., što nam liepo svjedoči, da je društvo razprodavalo robu svojim zadrugarim uz najniže cene.

Morali smo na istoj skupštini promjeniti nekoje §§ naših pravila, za izbjeći različite zapreke, zbog tumačenja istih na svoj način sa strane kot. poglavarstva. Ove promjene bile su nam od nedavna, nakon malo obićajne smetnje kad se Hrvata tiče, sa strane c. k. sudišta u Rovinju odobrene.

Ordje nam je dužnost zahvaliti našem dićnomu prvaku, dr. Laginji, koji nas je u ovom poslu pomogao i u svemu uputio.

Također smo na istoj skupštini izabrali novi odbor, i ustanovili — uz ostale stvari — da se isti unapried bira na 2 godine, a ne već na tri, kako je do sada bilo.

Imam žaloću i zabilježiti, za rećenom skupštinom, usljed nekog nesuglasja, ostane nešto uvriedjen naš Marko Bunićić-Vicencić, kojeg je glavna zasluga da se je ovo društvo ustanovilo, i koji je bio za prve tri godine u odboru, jer, kako se kaže, krv nije voda; ali naši zlobni protivnici su mislili od muhe uliliti konja, da bi se što mogli okristiti, pa zato su i balili i pisali u smradnoj krpetini. No liepi su slasko učinili, jer oni ne poznaju kakav je naš Vicencić: ne znaju da on nije imao nigda poltreba od njih; da nije nigda bio pohlepan za njihovim častima i obećanjima: al da je njemu uvijek glavno bilo — zašto je i dosti pretrpelo — da se pravica vrši u ovom gradu, i da se našem puku, koji je ovdje u ogromnoj većini dadu svoja prava; za ovo se on uvijek borio i boriti će se dok mu Bog dade zdravlja.

A ti dunka — pustite me reći po našu — štor Govnaj ti je bilo boje misleti na nekoje mistere do tvoje kuće, nego se mesati va tuje posli! Si me kapil!...

Kujizevne viesti.

„Jadran“. U subotu izašao je u Trstu prvi broj jurve oćasnenog hrvatskog lista „Jadran“ pod urednićtvom i vlasnićtvom oćićenog našeg pjesnika i pisca g. dra. A. Trosića-Pavićića.

Prvi taj broj, što no ga pregledasmo na brzu ruku, bogat je člancima velezanimivog sadržaja. U njemu će naći poućena i zanimiva stiva čitaoc budi kojeg staleža, pa nemoćemo od manje a da ga našim čitateljem najlopije nepreporučimo. „Jadran“ će izaiziti svake subote a ciena mu je do konce godine sa odpremom K 8; za djake, učitelje, težake i radnike K 6. Prodplata se šalje upravi „Jadrana“, Via Molin Piccolo br. 3 u Trstu.

Rodoljubi, poduprite svoji ovo najnovije novinarsko poduzeće našeg velezasluznog i darovitog pisca i publiciste.

„Inje“. Primili smo drugo izdanje jur objavljene Rikard-Katalinićeve knjige „Inje“. Vriednost tih critica nije potrebno naglasivati, jer jedna je liepsa od druge te su sastavljene u skladnom vezu i u smislu samoga naslova. One se preporučuju same. Naruće prima Hrvatska knjižarnica u Zadru.

Razni prinosi.

Djaćkom pripomoćnom društvu u Pazinu prispjeli su tekom mjeseca oćujka o. g. slijedeći prinosi u krunama:

a) utemeljiteljni: Sl. Krćko učiteljsko društvo — Vrhnik 50.

b) redoviti: G. Pravdoslav Rebek — Pazin 20.

c) darovi i podupirajući: Gg. prof. Vjekoslav Spincić — Beć 20, Fran Matječić, c. k. zem. školski nadzornik — Trst 40; dr. Sime Kurelić, odvjetnik — Pazin, povjerenih mu za izvranjenje zadjevice 50; Vinko Kinkela — Rukavac, sabrao na predlog g. Mata Kundića u gostioni Antona Spincića Tontćine dne

1. marća t. g. među mladima na plesu u istoj gostioni 25; dr. Sime Mandić, štopski nadlećnik u miru — Beć 50; prof. I. Milčetić — Varaždin 10; Varaždinska štedionica 20; sakupljeno u gostioni Langhammer — Pazin za sliku Tolstoja 7; Janko Klegarić, sabranih na predlog g. Antuna Klarića, obć. načelnika u Buzetu prigodnim glavno skupštine Hrv. čitaonice 15; Miroslav Anžlovar, učitelj-voditelj — Boljunci, sabranih na obćenom zboru slovenskega učiteljskega družva za koperski okrāj* dne 5. o. mje na Spodnjih Škofljah 21-30; Josip Svetić, župnik — Boljunci 3-70; Ivan Zic, učitelj u Polju, obćina Dobrinj 2; pop Anton Zic, svećenik — Polje 2; Posujilnica — Volosko 400; Franjo Jedrejčić, župnik — Graćišće 10; dr. Matko Trinajstić, odvjetnik — Volosko 20; Nikola Ujčić, poduzetnik — Pazin 5; N. N. — Pazin, da počasti imendan velezasluznoga g. župnika J. Graćića u Bermu 4; Uprava „Narodnih Novina“ — Zagreb, poslanih od sudbenoga viećnika u Požezi g. Frana Rešetara 6; Livade „Kolodvor“ 10; Ivan Vidović, kanonik — Šibenik 10.

Plemenitim darovateljima najsrdaćnije se zahvaljuje Ođbor.

Politićki pregled.

U Puli, dne 15. aprila 1903.

Austro-Ugarska.

Zbog uskrsnih blagdana mirovala je visoka politika te nam je pabicititi amo tamo, da ulovima koju važnu politiku viest. Vojni zakon zadaje ugarskoj viadi tri sta jada, jer je proti tomu slozao sva oporba u madjarskom saboru. Ugarski ministar-predsjednik bio je dne 8. o. m. u audijenciji kod Njeg. Velicanstva, da izviesiti o položaju, nastarešem zbog rećenog zakona. Istog dana poslie podne bio je u audijenciji i ugarski ministar domobranstva.

Ugarski ministar-predsjednik viećao je istim povodom sa ministrom vanjskih posala grofom Goluchovskim i sa ministrom-predsjednikom Koerherom. Usljed žestoke oporbe proti osnovi vjovnoga zakona snuje ugarska vlada neku promjenu vjeine osnove, i to u tom smislu, da bi se broj novaka snizio od 125.000 na 103.000 momaka. Tom promjenom, da bi se zadovolili madjarska opozicija te bi nastao opet mir u parlamentu i bi se omogućio prihvati osnove o povišenju civilne liste kralju, osnove o kvoti, nagodbene osnove itd.

Naknadno pišu bećki listovi o gorispomenutih audijencijah kod Njeg. Velicanstva, da se je tim povodom pretreslo parlamentarno-politićki položaj. Madjarska oporba zahtjeva naime, da se vjna osnova zapostavi i prije rieše važniji za nju poslovi, kao državni proradac, nu reć bi, da vlada ne će pristati. Ona da je odlučila, ako oporba u zadnji čas ne popusti, začu u izvanustavno stanje, i pobrinuti se, da djelovanje državnog stroja nezapne.

Mjeseca maja sastaje se u Bruselju povjerenstvo za skladnu konferenciju. Austriju zastupati će na sastanku profesor bećkega sveučilišta i dvorski savietnik dr. Lammasch. Taj profesor uživa najbolji glas pravnika i strukovnjaka u zakonodavstvu skladnog proizvođa. Osim toga pozna taj profesor više jezika, te će lako moći častno zastupati među ljudimi strukovnjaci našu monarhiju. Profesor Lammasch je također član stalnog haazkog obranićkog suda.

Iz Štajerske javljaju, da su narodno-katolićki Sloveuci Štajerske i Kranjske odlučili radi navale jednog slovenskog lista na njihovu stranku i njihovog predsjednika oživotvoriti posebnu narodno-katolićku stranku. U tu svrhu sazavana je skupština slovenske narodno-katolićke stranke u Pragersko. Oživotvore li braća Sloveuci posebnu narodno-katolićku stranku za Štajersku i Kranjsku, bojimo se, da će doći izmedju nje i narodno-napredne stranke do još većih oprieka nego li u sadašnjem. Bojimo se osobito za Slovence Štajerske, koji trebaju više sloge i jedinstva, nego li njihova braća u Kranjskoj. Štajerskim Slovecem prieti pogubljen od Niemaca i kada su slozni i jedinstveni, a što će biti tekor onda, budu li poćepani u dvie stranke i budu li se te stranke onako proganjale, kao što se proganjaju u Kranjskoj. Nama se hoće sloge i što tiesnijeg skupnog djelovanja, ako hoćemo, da odolimo tolikim i tako moćnim dušmanom, koji nam rade svuda o glavi.

Graa Gora.

Službeni list crnogorske vlade javlja, da je došlo na Cetinje odabrano društvo strukov-

njaka iz Italije, predloženo od grofa Foscari-a. Tomu društvu, da je svrha prometi po unutrašnjosti kneževine prirodne uslove za pokretanje pitanja o gradovnom putu i ispeku sumat to kopanja ruda u Crnoj Gori. U društvu strukovnjaka nalazi se i mještari Gale, rudarski nadzornik metala oblasti, Koleli, strukovnjak za sumarstvo te Deskovich, Dudan i više sumarskih i rudarskih nižih činovnika.

Ovo društvo postojelo je u primorski odio kneževine do Bara i Ulcinja, te postojelo je predloženo ore gradove, krenulo je u sumarske prijedloge morauško-vasojevičkog okruga. Grof Foscari povratilo je se za koji dan na Cetinje, dočim će njegovi drugovi i nadalje proučavati prirodno blago knježevine.

Srbija.
Po proglašenju novoga ustava imenovan je kralj opet staro ministarstvo, izuzam ministra izvanjskih posala Lazarica, koga je zamjenio ministar javnih radnja Dermić. Predsjednikom državnog vijeća, komu pripadaju senatori, imenovan bijaše general Bogičević.

Bugarska.
Ruski konzul Šcerbina u Mitrovici podlegao je ranam, što ih je zadobio zadnji dan prošloga mjeseca od jednog turskog vojnika. Pokojni konzul bio je jedan od najboljih i najodlučnijih ruskih mladih diplomata. God. 1891. stupio je u službu ruskog poslanništva u Carigradu. Nakon dvije godine poslao je tajnikom ruskog konzulata u Skoplju, godine 1895. bio je pozvan u Carigrad, a sljedeće godine postao je podkonzulom u Skadru. Prošle godine mjeseca aprila bijaše imenovan konzulom u Mitrovici, ali je stigao na svoje mjesto tekar početkom ove godine, jer su se Arnauti njegovom dolasku silno protivili. Smrti toga ruskoga diplomata mogla bi imati težkih posljedica za Tursku, jer će Rusija stalno tražiti tešku zadovoljštinu. Ona će imati najprije da okroti bunтовачке Arnaute pa će u svrhu skupitii u Mitrovici, Peći i Djakovu do 20.000 momaka, koji će morati oružanom rukom svladati revolucione podanike turskog cara.

Razne vijesti.

Hrvatsko društvo "Prosvjeta" u Beču priredjuje u nedjelju dne 10. svibnja o. g. u korist gladom stragujućih Dalmatinaca koncert sa plesom. Zab. odhor.

Sveslavonska izložba u Petrogradu, uređena za god. 1904., odročena je na god. 1905. Izložba ta biti će pod zaštitom velikog kneza Aleksandra Mihajlovića, a održavati će se na martovom polju u susjedstvu carskog ljetnog dvorca. Izložbeni odbor zamolio je vladu za 2 milijuna potpore iz državnih sredstava.

Dopisnica uprave.

U ime predplate pripisalaše do 16. travnja t. g. i to:

Za cijelu godinu 1903.

Bon Andrija, Beli-Cres. Čitaonica "Trebević" u Sarajevu. Bortić Tomo, Pula. Brajković O. Dragutin, Ercegovci. Ivančić Matija, Sušak. Pujan Ivan, Vodnjan. Žiković Jure, Višnjani. Srgo Antun, Višnjani. Nacinović Ivan, Krišani. Katiceva Blaž, Cerovlje. Zigante Dinko, Rakitovac. Tončić-Cekin Zdranj-Opričaj (2 broja). Sutić Ljudevit, Krk. Sladonja Jakov, Gradisce. Fabijanić dr. N., Volosko. Jurinčić Fran, Zvonca. Čubranić Kata-Rajka, Baška. Záhija Petar, Baška-Draga. Čitaonica Čabar. Dukić Ante, Kastav. Kavana "Commercio", Trst. Čitaonica Nerzine. Dorčić Antun, Dorčić-Pazin. Čušić Mate, Lindar. Vukelić Mirko, Volosko. Dujmović Ivan, Pula (K 4 na račun). Hrvat. Kolo, Spiljet.

Do 30. rujna 1903.:

Mandić dr. Šime, Beč. Defar Šime, župnik Dekani. Cerovac Antun, Roč (do 15./9.). Valjalo Niko, Sv. Saba. Schösser Blaž, župnik Lovrečić. Alaupović Mato, Banjaluka. Čitaonica Zlatar.

Pođpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli, u prvom katu.

U zalihii imade na izbor raznovrsne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, krojački majstor.

Do 30. lipnja 1903. platili su:

Antonac Petar, Opričaj. Kavana Rauch, Pula. Siedeće Čitaonice: Daruvar, Varaždin, Sežana, Kraljevica, Brinje, Osijek gornji grad, Osijek donji grad, Čitavčićica i Jaska. Ivancich Marija, Rijeka. Lucić Antun, Roskić. Narodni Dom, Bakar. Sedmak Jakov, Krišan. Zumin dr. Edmund, Kopar. Višković Vjekoslav, Kanfanar. Selrović dr. Beč. Ribarić Ivan, Lupočljava. "Globus" Rijeka. Buzdoh Antun, Krišan.

Za prvu četvrt tekuće godine do 31./3.

Zmak Ante, Medulin. Barbić Milovik, Poljane. Čitaonica Petrinja.

Predstojeći izkaz o primniku predplate, neka služi kao potvrda primnika. Slučajne netočnosti ili nespoznavljenja neka se objave upravi u roku osam dana.

Uprava "Naše Sloge"

Upozornjemo čitatelje na prilog "Bolujućim na želudcu" Jekarnika g. Germana u Belovaru, u današnjem broju.

Prvo slovensko skladište pokusiva

ANTONA ČERNIGOJ

TRST

Via di Piazza Vecchia 1, u Kući Marezai,

podružnica stekarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svraka je konkurencija nemoguća, jer je pokusivo iz prve ruke.

Prva

belovarska mljekarska udruga

preporuča gg. trgovcem, gostioničarom i privatnikom

Izvrstan maslac za čaj

Izvrstan Imperial

Izvrstan garnirani liptavski

Izvrstan Pivski

Izvrstan Tilgizki

Izvrstan Belovarski

Izvrstne maslove siroćice.

Cienike šaljemo badava i franko.

Naručbe, koje se kreću pošte obavljaju, molimo slati na:

Prvu

belovarsku mljekarsku udrugu.

Belovar (Hrvatska.)

U svih gradovih tražitno zastupniko.

Tvornica pokusstva

dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON

TRST - BEČ.

Tvornica u Beču u vlastitih zgradama.

Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:

ilustrovane popise, originalne nacрте osnova, pregled sobnih namještaja.

Najveća solidnost, elegantnost i jeftina cijena.

VAZNO ZA SVAKOGA!
Razprodaja!

Uz nečujno jeftine cijene za cigli 2 fur. 95 svč. može se dobiti krava garnitura sastojena iz 14 dragocjenih namjnih predmeta; 1 elegantna jodica ili šalica oklopna kasa zajedno sa privjeskom. Pariski sistem.

- 1 gola-igla za kravate sa imitiranim bijanjima.
- 1 par pozlaćenih gumica za kosačice, marka "Gardin".
- 1 garnitura gola-dugmeta za kosače i ogut sastojena od 5 kom.
- 1 par pravo srebrno naušnica sa službenom puncom.
- 1 gola-preša sa elegantnim kamenom.
- 1 zepna oštejala u eul-u.

Cetrnjest ovih vrijednostnih i krasnih predmetah zajedno sa anker-remontloar-uroim razabijlje za cigli 5 fur. 95 svč. posvećem ili ako se novče napred doznati tvrdka.

Krakoč, Stradom BRÜDER HURVIZ 17, Austrija.

Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana natrag te se novac vraća, tako da kupac nikakav risko ne nosi.

Bogato ilustrovani cijenici različitih draguljarskih stvari bitava i franka. Preporučavaci i posrednici traže se.

Kupujte samo Cirile - Metodijske žigice!

Krmeština na Poreštini
uru i pđ od željezničke postaje
Višnjani

prodaje se dobrovoljno.
Podrobnije obavijesti daje umirovljeni župnik veleč. gosp. Jure Žiković u Bačvi, p. Višnjani.

HRVATI!
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.

SLAVONSKA BILJEVINA i pakračke kapljice za želudac

to su dva lijeka, koje su si takovom brzinom put prokule, kao što vjetrov koje sredstvo. Obitelj svake lička postala su u najkraćem vremenu vanredno obilježena u narodu. Uznak da je narod ta sredstva tako brzo zavoljeli, te u njihovoj osobitoj vrijednosti i razda sigurnom djelovanju.

Slavonska biljevina se rabi protiv svako vrsti kašlja, ja na isti još kako zasiran bio, rabi se osobitim uspjehom protiv teškog disanja, hrapavosti u grlu, prehladi, protokivanja itd. Evo što piše Katalina Fuca iz Mitrovice:

Zurim se saobčiti Vam, da je uspjeh Vaše slavonske biljevine kod moje bolesti upravo sjajan bio. Paliu sam već 7 godina na strašnom kašlju i teškom disanju, probala sam već sva moguća sredstva, ali uzalud, dok nisam našla na Vašu slavonsku biljevinu, koja mi je zdravlje povrnila. Od tere Vam se zahvaljuje Vaša zaljubliva Katarina Fuca.

Pakračke kapljice su izvanredno sredstvo protiv svima bolestima želudca i Srakome, koji budu na takovoj želudacnoj bolesti, koji su u narodu in dobiti preporučili. Gre u želudcu zabrinutost, neurednost stolice, nemir za jelom, žgaravica, zlatna žila, glavobolja odražane se s ovim sredstvom najsigurnije i najemelijije.

Treba platiti Petru Vidmaricu u Čazmu i gospođinu teđelju Topaloviću u Orlić sp. Slavkovi, što je prvog od 6, a potonjeg od 20 godišnje želudacne bolesti izliječila. Svrako te dobiti i od jednoga i od drugog za odgovor, da su im kamo Pakračke kapljice zdravlje povratile.

Sva zahvalna pisma stoje kod mene svakom na vid. Svraka biljevine mora imati lišteni zaklopac i na zaklopac ulisnulo: "Ljekarna zlatnom orlu Pakrac". Koja biljevine to nemaju jesu patvorene, koje u interesu svoga zdravlja ne treba nipošto primiti. Cijena im je sljedeća:

Slavonska biljevina i boca 1 K 20 h.
Pakračke kapljice i 1 K 20 h.

Manjo od dvije flašice ne šaljem, ne moraju ali biti obdviije flašice od jedne vreti n. pr. može se naručiti i boca Slavonske biljevine i 1 boca Pakračkih kapljica. Saljem svaki dan pokazatim posvećem i zaručavam za čisticu, tovarni list i pakovanje 40 h. Naručbe neka se šalju izravno na ljekarnika

P. Jurisića u Pakrac, Slava silica 5.

Sve strojeve za poljodjelstvo i vinarstvo.

Novovrsne stiskalice za uljike, stiskalice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalice za vino, novosti pri aparatima protiv peronospori te za sumperanje, mlihoive za grozđe posve nove konstrukcije, nove svećilke za acellia za hvatanje letućih zateznika (insekta), stasiljke za vino, človi za vino, konobarako oruđe, također i sve druge gospodarske strojeve kao trijeure, vitle, mlatilnice i. t. d. šalje uz najjeftinije tvorničke cijene.

I. G. HELLER,
Beč, Praterstrasse 49.
Katalozi badava i franko. — Depisuje se u svim jezicima.

Istarska Posujilnica u Puli.

koji uplaćuju zadrudnih dielova jedan ili više po kruna 20... ako i nije član

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez pred-nose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložjenja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmovoje (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjencice i zadužuje uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati pr. p. i 3-7 sati po podne; u nedjelju i blagodne osim julya i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Društvena pisarna nalazi se u Via Giolla br. 5, prizemno i blagajna nalazi se u Via Giolla br. 5, prizemno lievo, gdje se dobivaju pobijže informacije.

Ravnateljstvo: